

BIULETYN INFORMACYJNY

PROTOKÓŁ

z XXII Zjazdu Delegatów i Sesji Naukowej Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej 9 - 10 października 1986, Częstochowa — Kokotek

I dzień Zjazdu

Delegatów, a w szczególności członków honorowych profesorów Janusza Dietrycha i Zbigniewa Kączkowskiego, którzy przybyli na XXII Zjazd, powitał Przewodniczący Zarządu Głównego PTMTS prof. Józef Wojnarowski. Na wstępie zaproponował uczczenie pamięci członków PTMTS, którzy w minionej kadencji odeszli od nas na zawsze. Byli to:

prof. Witold Nowacki
prof. Józef Gil
prof. Janusz Walczak
prof. Józef Ledwoń
prof. Antoni Pietraniec
doc. Zbigniew Bogucki
doc. Zbigniew Gębicki
doc. Jerzy Gluza

doc. Józef Szpilecki
dr Kazimierz Borsuk
doc. Edmund Lubieniecki
prof. Witold Kreglewski
prof. Jan Brosch
dr Edward Piotrowski
doc. Jerzy Uniejewski
prof. Kazimierz Niewiarowski
Barbara Michalska-Czachor (kierownik biura ZG).

Zebrani uczcili ich pamięć minutą ciszy.

W imieniu Zarządu Głównego prof. J. Wojnarowski podziękował, Przewodniczącemu Oddziału w Częstochowie profesorowi Januszowi Elsnerowi za trud związany z organizacją Zjazdu Delegatów. Prof. J. Elsner został wybrany przewodniczącym XXII Zjazdu Delegatów przez aklamację.

Prof. J. Elsner podziękował za okazane mu zaufanie i zaproponował zatwierdzenie wcześniej dostarczonego delegatom szczegółowego programu Zjazdu.

W dyskusji nad szczegółowym programem Zjazdu prof. Z. Olesiak zgłosił wniosek uzupełnienia programu o dwa dodatkowe punkty:

1. wspomnienie pośmiertne o życiu i działalności wybitnego polskiego uczonego, jednego z założycieli PTMTS, byłego prezesa PAN — prof. Witolda Nowackiego,
2. powołanie zespołu, który by zajął się problematyką postawy etycznej nauczyciela akademickiego oraz przedstawił ją do przedyskutowania na Zjeździe. Sprawa jest ważna i aktualna zwłaszcza wobec pojawiających się w prasie publikacji na temat naruszania norm etycznych przez niektórych nauczycieli akademickich.

Wniosek pierwszy przyjęli jednogłośnie wszyscy uczestnicy Zjazdu. Wniosek drugi, który poparli w dyskusji: prof. J. Dietrych i prof. M. Zakrzewski, został również zaaprobowany w głosowaniu jawnym przez większość delegatów.

Niżej wymienieni Koledzy zgodzili się na udział w pracy zespołu: prof. R. Ganowicz, doc. W. Szuścik, prof. Z. Olesiak, doc. A. Styczek, prof. K. Sobczyk, prof. M. Wizmur, doc. K. Wernerowski, prof. M. Zakrzewski oraz prof. A. Tylikowski — jako przewodniczący Zespołu.

Ostatecznie przyjęto następujący szczegółowy program Zjazdu: godz. 10⁰⁰ - 13⁰⁰ — otwarcie Zjazdu:

1. Wybór Przewodniczącego, Z-cy Przewodniczącego oraz Sekretarzy Zjazdu,
2. wspomnienie pośmiertne o życiu i działalności prof. Witolda Nowackiego,

3. wybór Komisji Mandatowej,
4. przyjęcie protokołu z XXI Zjazdu Delegatów odbytego w Bielsku Białej w dniach 9 - 11 maja 1984 roku,
5. powołanie Komisji: Matki, Skrutacyjnej i Wnioskowej,
6. przedstawienie sprawozdania z działalności Towarzystwa w XXI kadencji,
7. przedstawienie sprawozdania finansowego,
8. sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej,
9. dyskusja nad sprawozdaniami, przyjęcie sprawozdań i postawienie wniosku o udzielenie Zarządowi absolutorium, głosowanie nad wnioskiem.
godz. 15⁰⁰ - 18⁰⁰
10. Sesja Naukowa z referatami:
prof. dr hab. inż. Janusz Elsner: „Rola struktur koherentnych w procesach turbulentnego transportu”
prof. dr hab. Michał Kleiber: „Metody sztucznej inteligencji w modelowaniu i analizie zagadnień mechaniki”
prof. dr hab. Kazimierz Biernatowski: „Geologia w ujęciu stochastycznym”
prof. dr Marek Zakrzewski: „O zmęczeniu cieplnym”
prof. dr hab. Andrzej Wilczyński: „Tensory wytrzymałości materiału”
dr inż. Henryk Walukiewicz: „Zastosowanie teorii grup w dynamice stochastycznej”
11. dyskusja nad wygłoszonymi referatami

II dzień Zjazdu

12. O etyce nauczyciela akademickiego w związku z incydentem w Bydgoszczy — ref. prof. A. Tylikowski
  13. Wybór przewodniczącego PTMTS,
  14. Wybór Członków i Zastępców Członków Zarządu Głównego PTMTS.
  15. Wybór Głównej Komisji Rewizyjnej,
  16. Sprawy organizacyjne,
  17. Zamknięcie Zjazdu.
- Ad. 1.** Przewodniczący Zjazdu prof. J. Elsner w imieniu ustępującego Zarządu Głównego zaproponował wybór:
— Zastępców Przewodniczącego Zjazdu prof. A. Ołędzkiego i doc. R. Dziecielaka,
— Sekretarzy Zjazdu:
— doc. W. Bachmacza i doc. J. Kubika — I dzień Zjazdu,
— doc. K. Wernerowskiego i dra W. Brząkałę — II dzień Zjazdu.
- Delegaci zaakceptowali proponowane kandydatury jednomyślnie.
- Ad. 2.** Prof. Z. Olesiak wygłosił wspomnienie o życiu i działalności prof. Witolda Nowackiego, wybitnego uczonego w zakresie mechaniki, współtwórcy Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, współzałożyciela „Archiwum Mechaniki Stosowanej”. Był to człowiek dobry i mądry. Trudno przecenić Jego wpływ na rozwój mechaniki. Zebrani uczcili minutą ciszy pamięć o prof. Nowackim.
- Ad. 3.** Ustępujący Zarząd Główny zaproponował do Komisji Mandatowej następujące kandydatury: prof. A. Negrusz, dr J. Rakowski, doc. Z. Rotter (przewodnicząca), doc. B. Siołkowski. Delegaci jednomyślnie zatwierdzili proponowany skład Komisji Mandatowej.
- Ad. 4.** Zgłoszono następujące uwagi i poprawki do protokołu z XXI Zjazdu Delegatów odbytego w Bielsku Białej w dniach 9 - 11 maja 1984: Prof. R. Gutowski zgłosił wątpliwość jak weryfikować protokół z XXI Zjazdu, podczas gdy obecni delegaci stanowią inny zespół ludzki.
Prof. J. Elsner odpowiedział, iż nie można znaleźć bardziej kompetentnego gremium dla zatwierdzenia protokołu, niż Zjazd Delegatów.
- Doc. W. Szuścik stwierdził, iż na str. 24 pkt 13 winno być, iż Zjazd Delegatów ustalili wysokość składki rocznej na 200,— zł. a od emerytów — 1,— zł.
- Doc. Z. Kończak z Oddziału Poznańskiego stwierdził, iż do protokołu z XXI Zjazdu nie dołączono Uchwały zobowiązującej Zarząd Główny do podjęcia starań o pozyskanie środków na prenumeratę czasopism zagranicznych z II obszaru płatniczego.

Doc. W. Bachmacz stwierdził, iż dla ujednoczenia danych o delegatach na XXI Zjazd w protokole na str. 3 przy nazwisku W. Bachmacz — winno być „z-ca Sekretarza Generalnego i Delegat” oraz przy nazwisku Z. Sulimowski — str. 4 — winno być „Z-ca Skarbnika Generalnego i Delegat na Zjazd”.

Doc. R. Dzieścielak zauważył, iż w protokole z XXI Zjazdu nie ma uchwały zaproponowanej przez Oddział Poznański, a przyjętej przez Zjazd, n.t. prenumeraty czasopism zagranicznych i środków na ten cel.

Po uwzględnieniu zgłoszonych poprawek Delegaci przyjęli protokół jednomyślnie.

Ad. 5. Do Komisji Matki zostali wybrani przy 2 głosach wstrzymujących się następujący Koledzy: dr Z. Goraj, doc. K. Grudziński (przewodniczący), dr Z. Lis, doc. W. Szusćnik.

Do Komisji Skrutacyjnej przy 1 głosie wstrzymującym się zostali wybrani:

doc. R. Bogacz, doc. E. Goss, dr J. Grabacki, doc. M. Trombski (przewodniczący).

Do Komisji Wnioskowej przy 1 głosie wstrzymującym się zostali wybrani:

dr M. Hardygóra, doc. T. Przedecki, doc. A. Radowicz (przewodniczący).

Ad. 6. Przed przedstawieniem sprawozdania z działalności Towarzystwa w XXI kadencji, przewodnicząca Komisji Mandatowej doc. Z. Rotter stwierdziła, że na 109 uprawnionych Delegatów, na sali znajduje się 89 delegatów, zatem XXII Zjazd jest prawomocny.

Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego XXI kadencji zostało wydrukowane i doręczone Delegatom. Ustępujący Przewodniczący w swoim wystąpieniu omówił zatem tylko najważniejsze punkty. Na wstępie podkreślił rolę i zadania Towarzystwa, m.in. inspirowanie badań naukowych, integrowanie środowisk naukowych, szkolenie młodej kadry oraz współpracę z innymi Towarzystwami. Stwierdził następnie, iż w okresie XXI kadencji nastąpił liczbowy wzrost Towarzystwa (liczy ono 1138 osób skupionych w 16 oddziałach). Zarząd Główny wydrukował szereg materiałów szkoleniowych, m.in. „Sterowanie w mechanice” (szczegóły w sprawozdaniu).

Do niewątpliwych osiągnięć ustępującego Zarządu Głównego należy zaliczyć:

1. Zatwierdzenie Statutu Towarzystwa.
2. Rozszerzenie plenarnych posiedzeń Zarządu o część naukową.
3. Odbycie 3 wyjazdowych posiedzeń Z.Gł.
4. Podpisanie umowy ze Słowackim Towarzystwem Mechaniki — przy wydatnej pomocy doc. J. Kubika z Opola.
5. Opracowanie deklaracji członka wspierającego, umożliwiającej przyjęcie dotacji przez Towarzystwo.

Omawiając trudności w pracy Towarzystwa, prof. J. Wojnarowski wskazał na zbyt sztywne przepisy finansowe, które powodują, że przyjęcie darowizny automatycznie obniża dotacje z PAN. Podziękował następnie instytucjom za pomoc finansową przy wydawnictwach Z.Gł. a imiennie profesorom: J. Antoniakowi i E. Włodarczykowi za sfinansowanie i druk materiałów p.t. „Sterowanie w mechanice”.

W dalszej części swego wystąpienia Przewodniczący Z.Gł. podziękował prof. Z. Olesiakowi za redagowanie kwartalnika „Mechanika Teoretyczna i Stosowana” i prof. S. Dubielowi za zorganizowanie szkoły naukowej p.t. „Sterowanie w mechanice”.

Następnie wręczył pisma z podziękowaniem za współpracę następującym Kolegom: prof. W. Krzysiowi, prof. E. Brzuchowskiemu, prof. Z. Dzygadzie, prof. A. Wilczyńskiemu, doc. J. Lipińskiemu, prof. R. Parkitnemu, prof. M. Wizmurowi, prof. B. Skalmierskiemu, prof. K. Sobczykowi, doc. J. Golasowi, doc. Cz. Miekiewiczowi, doc. Z. Sulimowskiemu, prof. Z. Olesiakowi, doc. A. Radowiczowi oraz prof. E. Bielewiczowi.

Ad. 7. Sprawozdanie finansowe złożył Skarbnik ustępującego Zarządu, prof. A. Wilczyński. Szczegółowy tekst sprawozdania został doręczony delegatom. Prof. A. Wilczyński zaznaczył, że sprawozdanie nie obejmuje okresu od września 1983 r. do końca czerwca 1984. Zwrócił również uwagę na fakt, że składki członkowskie nie wpływają systematycznie z Oddziałów.

Ad. 8. Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej złożył prof. A. Tylikowski. Stwierdził, iż pod względem merytorycznym działalność Zarządu Głównego była poprawna. Zwrócił też uwagę na nowe formy działalności Z.Gł., które Główna Komisja Rewizyjna oceniła pozytywnie. Zauważył również, że nie wszystkie wnioski z XXI kadencji zostały zrealizowane, a m.in. wniosek o otwarty charakter Zjazdu dla członków PTMTS. Zwrócił uwagę na spadek zainteresowania konkursami naukowymi. Należy zmienić ich formę lub wogóle zrezygnować z tych imprez. W podsumowaniu prof. A. Tylikowski stwierdził, że w XXI kadencji Towarzystwo prowadziło działalność zgodną ze Statutem i dlatego wnioskuje o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi.

Ad. 9. W dyskusji udział wzięli:

Prof. J. Dietrych: w swojej wypowiedzi stwierdził, że przynależność do PTMTS jest zaszczytem, a równocześnie wynika z wolnego wyboru jednostki. Przy przyjmowaniu kandydatów do Towarzystwa należy zwracać większą uwagę na ich oblicze moralne. Prof. J. Dietrych zasugerował delegatom, aby do przyszłego Zarządu wybrali odpowiedzialnych i godnych tego zaszczytu członków PTMTS. Należy podnieść prestiż i znaczenie Towarzystwa. Podkreślił również elitarny charakter Towarzystwa.

Prof. Z. Olesiak stwierdził, że Z.Gł. XXI kadencji podjął szereg interesujących inicjatyw, a mianowicie: organizowanie sesji Z.Gł. w oddziałach wraz z referatami naukowymi, podpisanie umowy o współpracy ze Słowackim Towarzystwem Mechaniki, zakończenie prac nad Statutem i jego zatwierdzenie przez Urząd Miasta Warszawy. W uwagach do sprawozdania Z.Gł. zgłosił następujące zastrzeżenia:

- na str. 27 sprawozdania nie podano, że ukazał się t. 24 z. 1 - 2/86 MTiS, wydrukowany w sierpniu 1986 r.
- Pominięto w sprawozdaniu fakt, że Kol. Z. Olesiak napisał list z rezygnacją z funkcji Redaktora Naczelnego MTiS (4.IX.1985) na skutek niemożności dojścia do porozumienia z Przewodniczącym Z.Gł. na temat spraw związanych z obsługą administracyjną Redakcji. Podtrzymał On swoją decyzję na specjalnym zebraniu w dn. 17.IX.1985 r. W związku z Uchwałą Z.Gł. z dn. 14.XII.1985 przekazaną listem Przewodniczącego Z.Gł. w dn. 3.I.1986 oraz opinią Komitetu Redakcyjnego, podjął się ponownie pełnienia obowiązków Redaktora Naczelnego. Prof. Z. Olesiak przyjął uchwałę Zarządu Głównego z dn. 14.XII.1985 r. z pełnym uznaniem dla Z.Gł.

Następnie prof. Z. Olesiak przedstawił następujące uwagi szczegółowe:

- str. 28, wiersz 5 od dołu „Kongres Mechaniki” — nazwa niepoprawna.
- Str. 29 — nie byli to goście Towarzystwa lecz goście Uczelni, którzy wygłosili referaty w ramach PTMTS.
- Str. 29 — nie podano kto wnioskował powołanie prof. J. Brillii?
- Punkt 4.4 nie dotyczy XXI kadencji.
- Str. 49 p. 8 — od słów „Prof. Gutowski...” nie dotyczy obecnej kadencji.
- Str. 50 — winno być: Barbara Michalska do 12 marca 86.
- Str. 51 — podobnie jak na str. 29, nie byli to goście Towarzystwa
- W sprawozdaniu nie znalazło odzwierciedlenia kilka spraw, które w czasie XXI kadencji miały miejsce, a nawet bulwersowały członków PTMTS. Były to sprawy związane z działalnością Redakcji Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Biuletynu „Polish Society of Theoretical and Applied Mechanics” oraz powody zmiany Zarządu Oddziału w Bydgoszczy.
- Termin Zjazdu Delegatów został tak ustalony, że nie był możliwy przyjazd kilku wybitnych kolegów z Oddziału warszawskiego, zajętych organizacją Sympozjum „Badania doświadczalne w mechanice”. Termin Sympozjum był od dawna znany.
- Komisja Rewizyjna w swoim sprawozdaniu pominęła ponadto milczeniem pisma, które wpływały do P. Przewodniczącego Komisji w sprawie Biuletynu „Polish Society...”
- Zarówno w sprawozdaniu Zarządu Głównego jak i sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej nie znalazła w ogóle odzwierciedlenia sprawa bydgoska, której omówienie znalazło się nawet w prasie ogólnopolskiej i bydgoskiej.

Doc. St. Bednarz stwierdził, że na str. 23 sprawozdania utożsamiono go z innym członkiem PTMTS o tym samym nazwisku — dr St. Gracjanem Bednarzem, który wygłosił referat p.t. „Dynamika mechanizmu udarowego hydrogeologicznej maszyny wiertniczej”.

Prof. R. Gutowski zaapelował, aby w planach pracy przyszłego Zarządu znalazło się hasło „Mechanika analityczna”. Nie występuje ono na str. 44 sprawozdania. Również na III Kongresie Nauki Polskiej sprawę tę potraktowano marginesowo.

Doc. Z. Rotter wniosła poprawkę do sprawozdania na str. 12. Nie wymieniono tam referatu prof. R. Gutowskiego na zebraniu w Lublinie.

Doc. K. Wernerowski zgłosił wniosek, aby w przyszłości podawać w sprawozdaniach składy osobowe oddziałowych komisji rewizyjnych.

Doc. R. Dzieciela zwrócił uwagę, że na str. 36 sprawozdania nie podano nazwisk skarbników oddziału w Poznaniu:

do 14.IV.1986 — dra Jana Kołodzieja, a od 14.IV.1986 — dra Jerzego Rakowskiego.

Doc. Kasprzyk zaapelował, aby organizować nadal szkoły naukowe na wzór szkoły „Sterowanie w mechanice”.

Prof. K. Sobczyk w obszernej wypowiedzi podniósł problem prestiżu Towarzystwa, zwłaszcza w sytuacji spadku aktywności naukowej komitetów naukowych PAN, zajmujących się mechaniką. Komitety naukowe PAN mają ograniczony zasięg działania na mechanikę w Polsce, podczas gdy PTMTS obejmuje swoim oddziaływaniem cały kraj. Jest to szansa Towarzystwa, której nie powinno się zmarnować.

Prof. E. Brzuchowski w swojej wypowiedzi zaproponował powołanie w Towarzystwie Sądu Koleżeńskiego. Podkreślił również trudne warunki pracy Sekretariatu Z.Gł., którego lokal znajduje się obok Sali Kongresowej Pałacu Kultury i Nauki i w związku z tym często musi być okresowo opuszczany. Mówca zwrócił ponadto uwagę na brak małej poligrafii i dostępu do niej w Oddziałach.

Doc. K. Grudziński jako przewodniczący Komisji Matki stwierdził, że działa ona w oparciu o regulamin uchwalony na XXI Zjeździe.

Komisja Matka proponuje:

1. Skład Z.Gł. w liczbie 9 osób+3 zastępców.
2. Skład Głównej Komisji Rewizyjnej — 5 osób. Ukonstytuowanie się G.K.R. winno nastąpić w czasie trwania Zjazdu.
3. Zaproponował również, aby członkowie Z.G. i ich zastępcy zostali wybrani równocześnie z zachowaniem warunku uzyskania minimum 50% głosów. Zaapelował o zgłoszenie kandydatów. Trzy osoby wstrzymały się przy głosowaniu ostatniego wniosku.

Dalszy ciąg dyskusji przeniesiony został na II dzień Zjazdu.

Ad. 10. Po przerwie obiadowej odbyła się Sesja Naukowa, na której wygłoszono 6 referatów, zgodnie z wykazem podanym w programie.

Ad. 11. W dyskusji nad referatami udział wzięli Koledzy: profesorowie K. Sobczyk, J. Dietrych, Z. Dźygadło, A. Wilczyński, B. Skalmierski, J. Wojnarowski, M. Zakrzewski, J. Osiecki i doc. W. Krzyś.

Na tym zakończono I dzień Zjazdu.

II dzień Zjazdu Delegatów

W dniu 10 października 1986 r. obrady otworzył prof. J. Elsner, przedstawiając porządek obrad zgodnie z programem Zjazdu zatwierdzonym w dniu poprzednim:

Dokończenie dyskusji i podjęcie uchwały w sprawie wniosku o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu, oraz realizację punktów 12 - 17.

Ad. 9. (c.d.) Prof. Z. Kączkowski wniósł swoje uwagi do sprawozdania finansowego wskazując na pewne zawarte w nim sprzeczności. Zdaniem prof. Z. Kączkowskiego przedstawiony w sprawozdaniu podział wpływów jest niewłaściwy przez swoją nieprecyzyjność. Wszystkie wpływy powinny być zestawione razem, podobnie jak zestawienie wszystkich wydatków. Wg obliczeń prof. Kączkowskiego łączna suma wpływów wyniosła 8.325.511,— zł. i z tej sumy należało rozliczyć się w wydatkach (np. jak zostały rozdysponowane środki pozostawione do dyspozycji Oddziałów i Zarządu Głównego z dotacji Politechniki Śląskiej). Z wyliczenia tego wynika, że składki członkowskie stanowią niespełna 4% ogólnej sumy wpływów. Reszta — to pieniądze społeczeństwa, wypłacone przez kasjera tego społeczeństwa, czyli państwo. Dotyczy to też „wpłat na konferencje naukowe”, dokonywanych tylko z innej kieszeni tego samego kasjera.

Główna Komisja Rewizyjna uznała, że Zarząd Główny gospodarował powierzonymi mu funduszami prawidłowo. Prof. Kączkowski przychyliła się do tej opinii i zamierza głosować za udzieleniem Zarządowi Głównemu absolutorium. Na zakończenie mówca zwrócił uwagę na „niektóre rażące objawy rozrzutności i beztroskiego wydawania pieniędzy społecznych na cele nieuzasadnione” (np. blankiety pism firmowych Z.Gł.). W dobie najgłębszego kryzysu braku papieru, trudności poligraficznych i wszystkich innych — nie wypada zdaniem Profesora — wydawać społecznych pieniędzy na wątpliwej wartości autoreklamę. Podobne odczucia wyraził odnośnie zaproszeń na Zjazd. Prof. Kączkowski zwrócił się z apelem do Zarządu Głównego, który zostanie wybrany — o większą skromność w gospodarowaniu środkami finansowymi dla dobra nauki i społeczeństwa.

Prof. K. Biernatowski stwierdził, że działalność Zarządu Głównego podczas ostatniej kadencji była pozytywna. Wystąpiły tylko drobne usterki oraz minimalne obniżenie aktywności i terminowości płacenia składek. Zarząd w swej działalności wykorzystał dobre tradycje Towarzystwa, i należy nadal dbać o umacnianie jego prestiżu. Prof. K. Biernatowski wyraził zamiar głosowania za udzieleniem absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu.

Prof. W. Krzyś ustosunkował się do uwag prof. Olesiaka w związku z konfliktem: Zarząd Główny — Redakcja „Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej”. Sprawę uznano za wzajemnie wyjaśnioną i z tej racji Zarząd Główny zdecydował się nie poruszać tej kwestii w sprawozdaniu.

Prof. M. Zakrzewski stwierdził, że jednym z celów PTMTS jest dbanie o kulturę techniczną, w tym również i o kulturę języka technicznego. Nie wolno zaśmiecać polszczyzny. Jest ona dobrem, którego należy bronić wszelkimi sposobami. Zaproponował, aby przyszły Zarząd stworzył Zespół dbający o tę sprawę.

Prof. A. Wilczyński — w odpowiedzi prof. Tylikowskiemu wyjaśnił, że braki w sprawozdaniu finansowym występują od wyborów do 30.IX. (sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z dn. 9.X.86).

Nierozliczenie dwóch okresów wynikło z przejściowych kłopotów na stanowisku księgowej. Uzupełnienia będą dołączone w terminie późniejszym. W odpowiedzi prof. Kączkowskiemu — nie zgodził się z zarzutami nierogospodarności. Prof. A. Wilczyński stwierdził ponadto że:

- „sprawa bydgoska” — nie ma jeszcze wyroku sądowego, postępowanie nie jest jeszcze zamknięte nawet w uczelni macierzystej docenta W. Inne kroki (oprócz zmiany Przewodniczącego Oddziału Bydgoskiego) uznano za przedczesne.
- Nadwyżki finansowe ze szkoły naukowej pochodzące z wpłat uczestników konferencji — oddano do dyspozycji oddziałów.

Prof. J. Wojnarowski na początku swego wystąpienia zwracając się do prof. A. Tylikowskiego wręczył mu pisemne podziękowanie za przejściowe pełnienie funkcji Redaktora Naczelnego kwartalnika „Mechanika Teoretyczna i Stosowana”. Zjazd Delegatów przyjął to z pełną aprobatą. Z kolei ustępujący przewodniczący odpowiedział obszernie na wysunięte w czasie obrad zastrzeżenia.

W szczególności wyjaśnił prof. Z. Olesiakowi, że:

- w chwili składania sprawozdania do druku zeszyty MTiS nr 3 i 4 z 1985 jeszcze nie ukazały się drukiem, nie można więc było tego ująć w sprawozdaniu,
- zarzut, że nie podano opiniodawców prof. J. Brilli jest niesłuszny, bowiem na str. 42 wiersz 18 od góry znajduje się informacja, że opinie przygotowali: prof. Z. Olesiak i doc. J. Kubik, biuletyn o PTMTS w języku angielskim ma pewne nieścisłości, tym niemniej wydanie tego zeszytu było akcją potrzebną i spotkało się z pełną aprobatą, także członków zagranicznych, niektórzy z nich nadesłali listy wyrażające podziękowanie za przesłaną korespondencję,
- w incydentalnej sprawie związanej z byłym przewodniczącym Oddziału w Bydgoszczy prof. J. Wojnarowski stwierdził, że nikt oficjalnie nie podjął tej kwestii na posiedzeniach Zarządu Głównego. Z chwilą gdy dowiedział się o tym, powiedział prof. J. Wojnarowski, wystosował pismo do przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Oddziału o podjęcie właściwych działań, wynik których jest znany. Umieszczanie tego rodzaju spraw w sprawozdaniu uznaliśmy za niecelowe.

W odpowiedzi na uwagi prof. Z. Kączkowskiego prof. J. Wojnarowski stwierdził, że zarzut o rozrzutności i beztroskim wydawaniu pieniędzy jest bezzasadny. Działalność merytoryczna Zarządu Głównego była na właściwym poziomie i pełna troski o dalszy rozwój Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Wszystkie natomiast działania Członków Zarządu były społeczne, a w zakresie wydatków zgodne ze Statutem i przepisami finansowymi. Prof. J. Wojnarowski dodał, że koszt firmówki Towarzystwa wydrukowanej jednolicie dla wszystkich Oddziałów jest właściwie mniejszy od druków cząstkowych. Zawarta w niej informacja o składzie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i przewodniczących Oddziałów ułatwia działalność Towarzystwa. Odnośnie papieru, to nie czerpany ale kserograficzny jest obecnie niedostępny i bardzo drogi. Koszt druku materiałów Szkoły „Sterowanie w mechanice” w kwocie 435.000,— zł. został pokryty bezpośrednio przez Fundatora i suma ta nie przechodziła przez konto PTMTS, nie mogła zatem być księgowana. Natomiast nadwyżka pochodziła z tej części wpłat, której nie wydatkowano na ten druk i została przekazana na działalność w Oddziałach.

Na zakończenie swego wystąpienia Przewodniczący Z.G. gorąco podziękował wszystkim członkom Zarządu Głównego za współpracę, Komitetowi Organizacyjnemu za trud przygotowań XXII Zjazdu a Delegatom za życzliwość i podkreślaną w dyskusji akceptację działań Zarządu Głównego.

Prof. Z. Olesiak poprosił o głos w sprawie dodatkowych wyjaśnień. Biorąc pod uwagę ograniczony czas obrad zarządzone głosowanie w wyniku którego zamknięto dyskusję.

Po dyskusji Delegaci udzielili ustępującemu Zarządowi Głównemu absolutorium przy jednym głosie wstrzymującym się.

Ad. 12. Prof. A. Tylikowski przedstawił opinię komisji powołanej do oceny „casusu” z Bydgoszczy.

Wyciąg z protokołu Komisji XXII Zjazdu Delegatów PTMTS do spraw etyki nauczycieli akademickich, pod przewodnictwem prof. Andrzeja Tylikowskiego.

Komisja jednomyślnie stwierdza co następuje:

1. Komisja nie zna dokumentów wskazujących na działanie Oddziału w Bydgoszczy oraz Zarządu Głównego w kwestii wyjaśnienia wydarzeń związanych z działalnością byłego Przewodniczącego Oddziału w Bydgoszczy,
2. Komisja uważa za celowe przedstawienie Zjazdowi Delegatów wniosku o przekazanie dalszych prac w tej materii Komisji Rewizyjnej XXII kadencji władz PTMTS,
3. Komisja uważa za istotne prosić Zjazd Delegatów o podkreślenie wysokich wymagań etycznych stawianych członkom PTMTS — jako towarzystwu naukowemu,
4. Komisja wnioskuje o wszczęcie prac zmierzających do uzupełnienia Statutu PTMTS przez wprowadzenie instytucji sądu koleżeńskiego.

Prof. J. Elsner stwierdził, że sprawa ta ma tak oczywisty aspekt moralny, że dalsza dyskusja na ten temat jest niecelowa. W wyniku jednomyślnego głosowania zamknięto dyskusję na ten temat.

Ad. 13. Przewodniczący Komisji Matki doc. K. Grudziński przedstawił kandydatów na Przewodniczącego Zarządu Głównego w osobach:

1. prof. A. Olędzkiego,
2. prof. J. Wojnarowskiego,
3. prof. Cz. Woźniaka.

Kandydaci przedstawili krótko swoje programy wyborcze. Przewodnicząca Komisji Mandatowej doc. Z. Rotter podała, iż na 109 osób uprawnionych do głosowania, jest obecnych w II dniu Zjazdu 99 delegatów.

W pierwszym tajnym głosowaniu przy 99 obecnych delegatach oddano ważnych 98 głosów: prof. A. Olędzki otrzymał 12 głosów, prof. J. Wojnarowski 49, prof. Cz. Woźniak 36.

Ponieważ żaden z kandydatów nie otrzymał wymaganego minimum 50 głosów — przeprowadzono powtórne głosowanie, w którym na Przewodniczącego Zarządu Głównego kandydowali profesorowie:

J. Wojnarowski, Cz. Woźniak.

W wyniku powtórnego tajnego głosowania Przewodniczącym Zarządu Głównego został wybrany prof. J. Wojnarowski, który otrzymał 63 głosy. Prof. Cz. Woźniak otrzymał 35 głosów, przy czym jedna osoba wstrzymała się od głosowania. Wyniki I i II głosowania przedstawił przewodniczący Komisji Skrutacyjnej doc. M. Trombski.

Nowo wybrany Przewodniczący w serdecznych słowach podziękował wszystkim zebranych za wybór i okazane zaufanie.

Ad. 14. Po przerwie, Komisja Matka przedstawiła listę kandydatów na członków Zarządu Głównego. Na liście umieszczeni zostali:

prof. K. Biernatowski, doc. R. Bogacz, prof. E. Brzuchowski, prof. Z. Dzygadlo, prof. J. Gdula, doc. J. Golaś, prof. R. Gutowski, doc. Z. Kończak, prof. W. Krzyś, doc. J. Lipiński, doc. Cz. Mickiewicz, prof. R. Parkitny, prof. B. Skalmierski, prof. K. Sobczyk, doc. Z. Sulimowski, prof. A. Wilczyński, prof. M. Wismur, prof. Cz. Woźniak.

Na tym liście kandydatów zamknięto i przystąpiono do wyborów członków Zarządu Głównego. W głosowaniu tajnym brało udział 99 delegatów a uzyskane wyniki przedstawił przewodniczący Komisji Skrutacyjnej, doc. M. Trombski stwierdzając, że największą a jednocześnie kwalifikowaną liczbę głosów otrzymali następujący Koledzy:

Cz. Woźniak (86), R. Parkitny (76), K. Biernatowski (74), R. Gutowski (73), J. Lipiński (73), B. Skalmierski (73), M. Wizmur (73), Z. Dźygadło (71), Z. Sulimowski (66), W. Krzyś (62), K. Sobczyk (59), Z. Kończak (54).

Na członków Zarządu Głównego wybrano zatem: Cz. Woźniaka, R. Parkitnego, K. Biernatowskiego, R. Gutowskiego, J. Lipińskiego, B. Skalmierskiego, M. Wizmura, Z. Dźygadło, Z. Sulimowskiego.

Zastępcami członków Zarządu Głównego zostali natomiast Koledzy:

W. Krzyś, K. Sobczyk, Z. Kończak.

Ad. 15. Z kolei Komisja Matka przedstawiła kandydaty do Głównej Komisji Rewizyjnej Kolegów: R. Bąka, O. Dąbrowskiego, S. Dubiela, R. Gąnowicza, A. Tylikowskiego.

W głosowaniu tajnym wzięło udział 99 Delegatów a poszczególni Kandydaci otrzymali następującą liczbę głosów:

A. Tylikowski (92), O. Dąbrowski (87), S. Dubiel (83), R. Gąnowicz (79), R. Bąk (71).

Na przewodniczącego Komisji Rewizyjnej wybrano prof. A. Tylikowskiego.

Ad. 16. W dyskusji nad sprawami organizacyjnymi głos zabierali następujący Koledzy:

Doc. J. Kubik (Opole) — sugerował nawiązanie przez Zarząd ścisłych kontaktów ze Słowackim Towarzystwem Mechaniki.

Prof. M. Zakrzewski poparł przedmówcę.

Prof. Z. Dźygadło zgłosił wniosek, aby zwycięzcy konkursu na najlepszą pracę w mechanice przyznawać obok nagrody pieniężnej równocześnie medal, natomiast zdobywcom dalszych miejsc przyznawać również dyplomy.

Prof. A. Wilczyński zaproponował wydanie „słownika terminologii” w dziedzinie mechaniki.

Doc. W. Kosiński (Warszawa) zastanawiał się, kto ma finansować prace nad ww słownikiem oraz zgłosił wniosek formalny aby konsekwentnie używać określenia „Towarzystwo” a nie „Stowarzyszenie”.

Prof. M. Zakrzewski podkreślił potrzebę powołania Sądu Koleżeńskiego.

Prof. E. Brzuchowski opowiedział się również za powołaniem tego rodzaju Sądu.

Prof. W. Krzyś był przeciwnego zdania; nie widząc potrzeby takiej formalizacji.

Prof. M. Dietrich poparł przedmówcę stwierdzając, że powołanie takiego Sądu będzie trudne oraz długotrwałe. Zaproponował natomiast powołanie Komisji Etyki.

Prof. Z. Dźygadło wyraził opinię, że wystarczające w tym zakresie są Komisje Rewizyjne.

Doc. R. Dziecielak zwrócił uwagę na istnienie w obecnym statucie możliwości ukarania członka Towarzystwa przez Zarząd Oddziału bez konieczności powołania Sądu Koleżeńskiego.

Prof. A. Jakubowicz opowiedział się za powołaniem Komisji Językowej uważając, że cała praca nad słownikiem to raczej zajęcie redakcji.

Doc. B. Siołkowski z Bydgoszczy w nawiązaniu do omawianej szeroko na Zjeździe sprawy oznajmił, że Zarząd Oddziału czeka na ostateczną decyzję Sądu i decyzję Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej, co będzie podstawą dalszych działań Zarządu Oddziału.

Doc. A. Radowicz wniósł o głosowanie nad potrzebą wprowadzenia zmian statutowych (w przyszłości) — t.j. Sądu Koleżeńskiego.

Prof. M. Zakrzewski stwierdził, że w obecnej sytuacji Zarząd Główny nia ma żadnej możliwości ingerencji poprzez np. zawieszenie członków w jego prawach.

Doc. W. Bachmacz wyraził opinię, że niepotrzebny jest nadmierny pośpiech. Poparł sposób działania Oddziału Bydgoskiego.

Prof. R. Gutowski wyraził pogląd przeciwny powołaniu Komisji Dyscyplinarnej, uważając, że jest dostatecznie wiele innych środków.

Doc. A. Radowicz poparł propozycje prof. Gutowskiego.

Prof. J. Elsner zaproponował delegatom przegłosowanie wniosku dotyczącego powołania Sądu Koleżeńskiego. Za wnioskiem, w głosowaniu jawnym opowiedziała się większość delegatów.

Następnie doc. A. Radowicz odczytał wnioski sformułowane przez Komisję Wnioskową w następującej redakcji:

1. Wnioski z XXI Zjazdu Delegatów należy nadal traktować jako aktualne wytyczne działalności Towarzystwa na okres rozpoczynającej się XXII kadencji (za wyjątkiem punktów 8 i 13).
2. Oddziały PTMTS przy przyjmowaniu nowych członków powinny zgodnie z wymaganiami statutowymi, zwracać uwagę na wysoki prestiż Towarzystwa.
3. Należy podjąć prace zmierzające do uzupełnienia Statutu PTMTS przez wprowadzenie instytucji Sądu Koleżeńskiego oraz innych uzupełnień.
4. Zobowiązuje się Zarząd Główny do powołania Komisji ds Nomenklatury w dyscyplinach reprezentowanych przez PTMTS.
5. Zobowiązuje się Zarząd Główny do podjęcia w możliwie najkrótszym czasie dalszych roboczych kontaktów ze Słowackim Towarzystwem Mechaniki oraz rozważanie możliwości rozszerzenia tej współpracy na Czeskie Towarzystwo Mechaniki.

W głosowaniu jawnym delegaci jednomyślnie zatwierdzili powyższe wnioski jako wytyczne działania w nowej kadencji Zarządu Głównego.

Ad. 17. Prof. J. Elsner zamknął XXII Zjazd Delegatów dziękując zebranim za udział w obradach. Na ręce prof. R. Parkitnego złożył podziękowanie zespołowi organizacyjnemu za sprawne przygotowanie Zjazdu.

*Przewodniczący XXII Zjazdu
Prof. dr hab. inż. J. W. Elsner*

I POLSKO-SŁOWACKIE SYMPOZJUM MECHANIKI STOSOWANEJ

Jez. Turawskie k. Opola, 3 - 5.06.87

W czerwcu 87 r., w ośrodku wypoczynkowym Relax nad Jeziorem Turawskim odbyło się spotkanie mechaników polskich z sąsiadami zza Tatr — Słowakami. Słowackich mechaników reprezentowało 10 profesorów i docentów głównie z Politechniki w Bratysławie (Slovenska Vysoka Škola Technicka) oraz Prof. J. Brilla z Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie i doc. S. Lichardus z SAV. Stronę polską reprezentowali zaproszeni przedstawiciele oddziałów PTMTS z południa Polski i Warszawy. Wygłoszono ogółem 19 referatów z różnych działów mechaniki ciała stałego. Tematyka wystąpień dotyczyła zarówno teorii ośrodka sprężystego, plastycznego, reologii i teorii zniszczenia jak i teorii powłok oraz mechaniki budowni. Szeroki wachlarz tematyczny konferencji wynikał z chęci zaprezentowania kierunków badań prowadzonych w obu krajach, stanowić miały one również propozycję do podjęcia wspólnych badań. Taka też była intencja organizatorów spotkania — PTMTS i sponsora, którym był Instytut Inżynierii Lądowej WSI w Opolu. Na początku obrad wręczono uroczystie dyplom członka zagranicznego PTMTS Prof. J. Brillii — Prezesowi Słowackiego Towarzystwa Mechaniki (SSM), który od lat był rzecznikiem współpracy mechaników z obu krajów.

Matematyczne podstawy mechaniki były głównie przedmiotem wystąpień J. Brillii (SSM) i G. Szefera. Pierwszy z tych referatów dotyczył adaptacji pojęć i metod analizy funkcjonalnej w lepkosprężystości i był zatytułowany: „Matematyczny aspekt liniowej lepkosprężystości”. Natomiast w referacie G. Szefera „Analiza wrażliwości w problemie kontaktowym z więzami jednostronnymi” wykorzystano teorię nierówności funkcjonalnych do badania własności zadań kontaktowych z jednostronnymi więzami. J. Murin (SSM) w referacie „O przyrostowych równaniach nieliniowych zadań mechaniki ciała stałego” przedstawił przyrostowe sformułowania równań reologii i mechaniki ciała plastycznego wraz z uwypukleniem numerycznych możliwości tego ujęcia. Zaawansowane opisy przemian energetycznych towarzyszących uplastycznieniu z udziałem przepływów ciepła zaprezentował S. Benča w pracy: „Model ciała termoplastycznego z mieszanym wzmocnieniem”. Słabszą stroną zaproponowanego ujęcia był brak pełnej analizy termodynamicznej procesów dysypatywnych. Jedyne referat z zakresu pól sprzężonych przedstawił J. Stefaniak („Warunki skoku w magnetotermosprężystości”), który zawierał opis złożonych przepływów dyfuzyjnych obojętnego elektrycznie składnika pod wpływem zewnętrznego pola elektromagnetycznego.

Znaczne zainteresowanie wywołało wystąpienie M. Kleibera, który przedstawił pracę „Zastosowanie sztucznej inteligencji w komputerowej analizie konstrukcji”. Przedstawiono w nim nowe tendencje w mechanice konstrukcji związane z pełniejszym wykorzystaniem możliwości komputerów.

Referaty związane z teorią szczelin przedstawił F. Vadovič (SSM) — „O analizie naprężeń w wierzchołku szczeliny” oraz K. Sobczyk, który zaprezentował pracę „Probabilistyczne modelowanie wzrostu szczelin zmęczeniowych”.

Klasyczne zagadnienia teorii mechanizmów przedstawił J. Hormann (SSM) w referacie „Algorytm analizy strukturalnej złożonych mechanizmów”, natomiast zastosowanie teorii grafów J. Wojnarowski w referacie „O zastosowaniu grafów w mechanice”.

Zagadnieniom heterogenicznych kompozytów lepkosprężystych poświęcił swoje wystąpienie S. Lichardus (SSM), który przedstawił pracę „Modelowanie lepkosprężystych materiałów kompozytowych”.

Spora grupa referatów dotyczyła mechaniki konstrukcji. Były to prace zarówno z teorii powłok, statyki i dynamiki konstrukcji warstwowych jak i niestandardowych zadań dynamiki konstrukcji. Statyki konstrukcji warstwowych przedstawił P. Marton zaś analogiczne zadania dynamiki F. Trawniczek. W referacie P. Martona (SSM) „Analiza numeryczna wielowarstwowych konstrukcji” przedstawiono programy obliczeń statyki belek i płyt uwarstwionych, zaś F. Trawniczek (SSM) w pracy „Niektóre problemy drgań wielowarstwowych płyt” omówił równania drgań własnych i wymuszonych belek i płyt warstwowych.

Teorię nieliniowych powłok sprężystych przedstawił J. Makowski w referacie „Wybrane zagadnienia nieliniowej teorii powłok”, który obejmował skończone przemieszczenia i obroty cienkich powłok łącznie z rozwiązaniami numerycznymi. Natomiast problem wyznaczenia naprężeń w uźebrowanych powłokach drewnianych podjął J. Kaiser (SSM) w opracowaniu „Analiza statyczna kopuł drewnianych dużej rozpiętości”.

Zastosowań technicznych dotyczył również referat L. Starka (SSM) „Działanie sejsmicznego impulsu na konstrukcję elektrowni jądrowej”. W wystąpieniu tym podano propozycję modelowania zagadnień sejsmicznych i parasejsmicznych w zakresie energetyki jądrowej. Podobnie, ogólnie ujętą tematykę niezawodności konstrukcji podjął T. Chmielewski w wystąpieniu „Niezwadność stochastyczna układów dynamicznych”.

Aktualne tendencje w mechanice gruntów przedstawił M. Gryczmański, a jego referat „Sprężysto-plastyczne modele gruntu” dotyczył możliwości opisu ujęcia własności gruntów w ramach teorii plastyczności i lepkoplastyczności.

Referaty wygłaszane były w języku polskim i słowackim, co nie przeszkadzało w ich dobrym zrozumieniu.

Spotkanie było praktyczną realizacją umowy o współpracy między PTMTS a SSM, którą po wielu zabiegach podpisano w 1986 r. Wydaje się, że sam fakt dojścia do skutku tego spotkania ma już swoją wymowę, zważywszy że od wielu lat organizuje się konferencje polsko-francuskie, polsko-włoskie itp. natomiast brak było takich spotkań z najbliższymi nam duchowo i językowo sąsiadami z południa Polski. Można żywić nadzieję, że spotkania te wejdą na stałe do kalendarza imprez organizowanych przez środowisko mechaników w Polsce. Warto więc podkreślić, że za 2 lata zostanie zorganizowana podobna konferencja przez Słowackie Towarzystwo Mechaniki (SSM) w Smolenicach — domu pracy twórczej Słowackiej Akademii Nauk (SAV).

Jan Kubik

FIRST INTERNATIONAL CONFERENCE ON INDUSTRIAL AND APPLIED MATHEMATICS — Paryż, 29.6 - 03.7.87

Międzynarodowa konferencja naukowa ICIAM'87 (First International Conference on Industrial and Applied Mathematics) odbyła się w Paryżu w terminie od 29 czerwca do 3 lipca 1987 r. Tym samym zostały pomyślnie uwieńczone starania kilku znanych międzynarodowych towarzystw naukowych, które podjęły wspólną inicjatywę zorganizowania światowego, interdyscyplinarnego sympozjum poświęconego zastosowaniom matematyki w wielu dziedzinach nauki.

Organizatorami konferencji były następujące towarzystwa:

- GAMM (Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik)
- IMA (Institute of Mathematics and its Applications) — Wlk. Bryt.
- SIAM (Society for Industrial and Applied Mathematics) — USA
- SMAI (Société de Mathématiques Appliquées et Industrielles) — Francja.

Trudu jej technicznej organizacji podjął się francuski Institut National de Recherche en Informatique et en Automatique (INRIA). Obrady pod honorowym patronatem Prezydenta Republiki Francuskiej odbyły się w Międzynarodowym Centrum Konferencyjnym zlokalizowanym na terenie nowowytbudowanego, nowoczesnego Ośrodka Nauki i Przemysłu (Cité des Sciences et de l'Industrie) w paryskiej dzielnicy La Villette. Zainteresowanie Konferencją było ogromne i przekroczyło oczekiwania organizatorów. Uczestników było ponad 1350 z 50 krajów. Najliczniej, oprócz Francji, reprezentowane były Stany Zjednoczone (280 uczestników). W trakcie Konferencji odbywała się wystawa książek i publikacji renomowanych wydawnictw naukowych oraz demonstracja zastosowań sprzętu komputerowego. Uczestnicy Konferencji mogli również zwiedzać aktualne wystawy osiągnięć techniki i nauki przedstawiane na terenie całego Ośrodka Nauki i Przemysłu.

Organizacja Konferencji, mimo dużej liczby uczestników i zgłoszonych referatów, była bardzo sprawna. Jej przebieg zrealizowany został w czterech nurtach: sesje ranne i popołudniowe rozpoczynały wykłady zaproszonych gości, następnie odbywały się tzw. minisympozja oraz prezentacje przyjętych referatów w poszczególnych sekcjach. Jednocześnie w wydzielonych pomieszczeniach Centrum przedstawiane były prace na sesji plakatowej.

Mimo różnorodności tematycznej, znaczna część prac prezentowanych na Konferencji związana była z problemami mechaniki teoretycznej i stosowanej. Zaproszeni naukowcy wygłosili 17 wykładów, a wśród nich:

- A. J. Majda (USA) — Vortex Dynamics-the Interaction of Numerical Analysis, Scientific Computing and Mathematical Theory,
- P. Perrier (Francja) — Numerical Flow Simulation in Aerospace Industry,
- W. Hackbusch (RFN) — The Multi-Grid Method. Algorithm, Software and New Developments,
- J. Hopcroft (USA) — Model Driven Simulation,
- M. J. D. Powell (W. Bryt.) — Algorithms for Nonlinear Equations and Unconstrained Optimization.

Ciekawą formą obrad były minisympozja, stanowiące przegląd aktualnego stanu wiedzy w określonych, wąskich gałęziach tematycznych. W trakcie ich trwania przedstawiano kilka referatów ściśle powiązanych z sobą tematycznie. Temat wiodący został wcześniej zgłoszony przez jednego z zainteresowanych naukowców, który jednocześnie podawał nazwiska innych specjalistów zaproszonych do dyskusji i prezentacji swoich prac. Zorganizowano 65 minisympozjów, a wśród nich:

- Finite Rotations in Nonlinear Plates and Shells (R. Schmidt-RFN)
- Minisymposium Dedicated to the Memory of J. H. Wilkinson (G. H. Golub — USA)
- Nonlinear Optimization — Principles and Technical Applications (H. P. Prüfer — RFN)
- New Methods for Numerical Turbulence Modeling (O. Pironneau — Francja)
- Expert and Knowledge Based Systems for Scientific Computing (B. Ford — W. Bryt.).

Wobec dużej liczby zgłoszonych i przyjętych referatów wygłaszane one były w siedmiu, równoległych odbywających się sekcjach tematycznych. W sumie przedstawiono 920 prac w następujących sekcjach (na pojedynczą prezentację przeznaczono 15 min.):

- Zastosowania
- Sterowanie
- Matematyka dyskretna
- Płyiny
- Informatyka
- Metody numeryczne
- Statystyka

Sesją plakatową zostało objętych 110 prac. Tematyka prac prezentowanych na konferencji dotyczyła zarówno problemów podstawowych w matematyce jak i wielu szeroko rozumianych zastosowań w takich naukach jak mechanika, automatyka, biologia, cybernetyka, chemia, astronomia, astronautyka, informatyka i wielu innych.

Jerzy Rakowski

VI SZKOŁA LETNIA MECHANIKI PŁYNÓW (Mikołajki 26 - 30 września 1987 r.)

We wrześniu 1987 roku, odbyła się w Mikołajkach VI-ta Szkoła Letnia Mechaniki Płynów, stanowiąca kontynuację rozpoczętego w roku 1977 i powtarzającego się co dwa lata cyklu szkolenia młodych pracowników nauki w zakresie Mechaniki Płynów.

Fakt ten oznacza, że upłynęło okrągiło 10 lat od chwili zainicjowania Szkół Letnich, co skłania do pewnych refleksji i podsumowań.

Przypominamy zatem, że Szkoły Letnie stanowią wyraz interpretacji postulatów II Kongresu Nauki Polskiej, dotyczących rozwoju Mechaniki Płynów w Polsce. Postulaty te, opublikowane w Materiałach Kongresowych Sekcji VI Mechaniki, opierały się na ocenie ogólnej, stwierdzającej (wówczas) niedorozwój Mechaniki Płynów w Polsce (Materiały, str. 23), zwłaszcza w porównaniu z Mechaniką Ciał Stałych Odkształcalnych. Wyrażały konieczność zmiany tego stanu rzeczy, określanego wręcz jako zagrożenie harmonijnej realizacji niektórych programów państwowych.

Upatrując w zaktywizowaniu środowiska hydro- i aeromechaników w Polsce podstawowy środek podniesienia poziomu tego środowiska naukowego, Sekcja Mechaniki Płynów Komitetu Mechaniki PAN, kierowana od roku 1973 przez członka rzeczywistego PAN Włodzimierza J. Prosnaka, powołała do życia dwie regularnie odbywające się imprezy naukowo-szkoleniowe, a mianowicie Krajowe Konferencje Mechaniki Płynów (I Konferencja — Jaszowiec, 2 - 7.12.1974) oraz Szkoły Letnie (I Szkoła — Mikołajki, 19 - 24.09.1977). Odpowiednie uchwały i ustalenia zawiera artykuł sprawozdawczy z I Konferencji Mechaniki Płynów (Nauka Polska nr. 7, 1975).

Niniejszy artykuł dotyczy Szkoły Letniej. Oto tematyka i daty Szkół poprzednich:

I Szkoła Letnia — Mikołajki, 19 - 24.09.1977 — Zagadnienia nauczania mechaniki płynów

II Szkoła Letnia — Rudziska Pasymskie, 17 - 22.09.1979 — Numeryczna mechanika płynów

III Szkoła Letnia — Mikołajki, 14 - 19.09.1981 — Metody doświadczalne w mechanice płynów

IV Szkoła Letnia — Mikołajki, 19 - 24.09.1983 — Metody analityczne i numeryczne w mechanice płynów

V Szkoła Letnia — Mikołajki, 16 - 21.09.1985 — Podstawy turbulencji

VI Szkoła Letnia — Mikołajki, 26 - 30.09.1987 — Przepływy wielofazowe.

Nie wdając się w drobiazgową ocenę stwierdzić można, że zarówno Szkoły jak i Konferencje osiągnęły w zupełności zamierzony cel: nastąpił znaczny rozwój i podniesienie poziomu naukowego hydro- i aeromechaników w Polsce. Analizę szczegółową odkładamy do innego opracowania.

VI Szkołę poświęcono zagadnieniom przepływów wielofazowych. Kierunek ten w ostatnim okresie, ze względu na liczne zastosowania, rozwija się na świecie bardzo intensywnie — nie znajduje to jednak — jak dotychczas, właściwego odbicia w kraju.

VI Szkoła Letnia podobnie jak poprzednie odbyła się z inicjatywy Sekcji Mechaniki Płynów Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk, a osobiście jej przewodniczącego członka rzeczywistego PAN Włodzimierza J. Prosnaka, oraz przewodniczącego Podsekcji Szkolenia i Szkół Letnich prof. Eustachego S. Burki. Przygotowanie merytoryczno-naukowe Szkoły powierzono Podsekcji Przepływów Wielofazowych, kierowanej przez prof. Jarosława Mikielwicza.

Współorganizatorem Szkoły była tradycyjnie Katedra Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie oraz Instytut Maszyn Przepływowych Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku. Bezpośrednimi organizatorami Szkoły byli: Eustachy S. Burka, Jarosław Mikielwicz i Mieczysław Ożóg, a sekretariat Szkoły prowadził Waclaw Ciana.

Ideą przewodnią Szkoły było przedstawienie podstaw i specyfiki przepływów dwufazowych, pokazanie złożoności tej problematyki — i w ten sposób zachęcenie młodych pracowników nauki do podjęcia badań w tej interesującej i burzliwie rozwijającej się dzisiaj dziedzinie.

Z obszernej tematyki związanej z przepływami wielofazowymi wybrano dwa zagadnienia: przepływy dwufazowe gaz-ciecz oraz procesy hydrodynamiczne w podłożu morskim traktowanym jako ośrodek wielofazowy.

Wybór tematyki podyktowany był nie tylko potrzebą rozwijania jej na gruncie krajowym, ale również nie mniejszą potrzebą wdrażania nauki światowej w gospodarce narodowej.

W programie wykładów przewidziano przedstawienie fizyki zjawisk, podstaw matematycznych modeli opisujących zjawiska, jak też przykłady zastosowań modeli oraz wyniki badań doświadczalnych.

W pierwszym cyklu dotyczącym modeli przepływów dwufazowych para-ciecz, zwrócono uwagę na szczególną rolę równań zamykających. Wykazano, że na budowę tych równań mają wpływ struktury przepływu dwufazowego. Stąd też niektóre z tych równań noszą umowną nazwę równań topologicznych.

Istotną rolę w weryfikacji doświadczalnej modelu przepływu dwufazowego (wielofazowego) odgrywa przepływ krytyczny. W wykładzie dotyczącym modelowania przepływów wielofazowych podkreślono fakt, że informacje o przepływach krytycznych można w zasadzie uzyskać z hiperbolicznych układów równań różniczkowych opisujących przepływy wielofazowe.

Kolejny wykład poświęcony problematyce przepływów para-ciecz dotyczył kondensacji homogenicznej podczas przepływu przez dyszę de Lavalą. Wyjaśniono w nim pojęcie zarodki kondensacji — tzw. kropli krytycznej. Przedstawiono związek pomiędzy kinetyką kondensacji, a rozkładem parametrów wzdłuż dyszy. Sposób budowy oraz efektywność prostych modeli opisujących przepływ dwufazowy przedstawiono w kolejnym wykładzie na przykładzie przepływu przez tak zwany trójnik.

Drugi cykl wykładów poświęcony hydrodynamice podłoża morskiego ujawniał złożoność problemów występujących w przepływach wielofazowych i ich bezpośredni związek z praktyką inżynierską — w tym przypadku — z inżynierią morską.

W podstawowym wykładzie związanym z tą problematyką przedstawiono zastosowanie teorii ośrodków wielofazowych do opisu ruchu wody w przepuszczalnym podłożu morskim. W następnych wykładach zilustrowano teorię — zastosowaniem modeli teoretycznych do inżynierii morskiej.

Organizatorzy zaprosili do Szkoły dwu specjalistów z Uniwersytetu w Manchesterze, profesora I. D. Jacksona i dr M. Christodoulou, którzy wygłosili w języku angielskim bardzo interesujące wykłady o wpływie konwekcji naturalnej na przepływ jedno i dwufazowy (prof. I. D. Jackson), oraz o metodzie pomiaru kropel i cząstek ciała stałego (dr M. Christodoulou).

Zrealizowany program Szkoły obejmował następujące wykłady:

- J. Mikielewicz — Zjawiska i modele przepływów dwufazowych — 4 godziny,
- R. Puzyrewski — Homogeniczna kondensacja w dyszach de Lavalą — 2 godziny,
- E. Śliwicki — Przepływy dwufazowe w rozgałęzieniach kanału — 2 godziny,
- St. Massel — Procesy hydrodynamiczne w podłożu morskim traktowanym jako ośrodek wielofazowy — 5 godzin,
- H. Zaradny — Wybrane zagadnienia dwufazowego przepływu wody i powietrza w ośrodkach porowatych — 5 godzin,
- I. D. Jackson — Wpływ konwekcji naturalnej na przepływ dwufazowy — (w jęz. ang.) — 2 godziny,
- M. Christodoulou — Problemy pomiarowe prędkości i wielkości kropel (w jęz. ang.) — 2 godziny.

Ponadto w materiałach Szkoły opublikowano nie wygłoszony wykład A. Konorskiego — Odparowanie i kondensacja na powierzchniach kropel w przepływie dwufazowym o silnym rozdrobieniu fazy ciekłej.

Zajęcia w Szkole objęły łącznie 22 godziny wykładów oraz kilkugodzinne zebranie dyskusyjne poświęcone podsumowaniu zajęć Szkoły, omówieniu programu, trafności doboru treści wykładów, tematyki następnych Szkół i spraw organizacyjnych.

Uczestnicy Szkoły wskazywali w dyskusji na celowość kontynuowania dobrych — dziesięcioletnich już — tradycji organizowania Szkół Letnich Mechaniki Płynów, które nie tylko spełniają ważną w kraju rolę szkoleniową, ale również — nie mniej ważną — rolę integrującą środowisko hydro- i aeromechaników w kraju.

Dodatkową atrakcją Szkoły była dwugodzinna wycieczka statkiem po jeziorze Śniardwy.

Zainteresowanie VI Szkołą Letnią w środowisku hydro-aero- i termomechaników było bardzo duże. Szkoła nie mogła niestety przyjąć wszystkich chętnych. W Szkole wzięło udział 107 osób (w tym 19 profesorów i docentów), reprezentujących 22 uczelnie krajowe, oraz 9 instytutów Polskiej Akademii Nauk i resortowych.

Uczestnicy Szkoły otrzymali dwa skrypty:

- 1 — Przepływy wielofazowe — materiały wykładowe — 203 str. wydawnictwo Szkoły,
- 2 — Katalog odwzorowań konforemnych — autorzy: W. J. Prosnak i Z. J. Kosma — 137 str., Zeszyty

Naukowe Instytutu Maszyn Przepływowych PAN, nr 240/1180/87, Gdańsk 1987. Wydawnictwo ofiarowane Szkole przez Instytut Maszyn Przepływowych PAN w Gdańsku, jako wyraz poparcia jej dążeń i zamierzeń.

Opublikowane i oddane w ręce uczestników materiały wykładowe wypełniają po części lukę w krajowym piśmiennictwie naukowym w dziedzinie przepływów wielofazowych. Uzupełniają też, wyłożone w ramach poprzednich Szkół poświęconych Numerycznej Mechanice Płynów, metody wyznaczania przepływów oparte na wstępnej transformacji obszaru przepływu.

*Instytut Maszyn Przepływowych
PAN w Gdańsku*

*Eustachy S. Burka
Jarosław Mikielewicz*

VIII MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA MASZYN PRZEPŁYWOWYCH (WRL, Budapeszt, 15 - 18 września 1987 roku)

Kolejna ósma Międzynarodowa Konferencja Maszyn Przepływowych odbyła się w dniach 15 - 18 września 1987 roku w Budapeszcie.

Organizatorami, zgodnie z tradycją były: Hungarian Scientific Society of Mechanical Engineers; Section of Technical Sciences of the Hungarian Academy of Sciences; IAHR oraz IUTAM HNC.

W roku 1987 minęło 25 lat od zorganizowania w roku 1962 w Budapeszcie pierwszej Konferencji Maszyn Przepływowych.

Z upływem lat, konferencje te nabierały większego międzynarodowego prestiżu naukowego i przyciągały stale wzrastającą liczbę badaczy z całego świata.

Na pierwszej Konferencji przedstawiono 23 referaty z czterech krajów europejskich. Na ósmej zaś, zaprezentowano 119 referatów z 22 krajów świata.

Od roku 1962 Konferencje te są regularnie organizowane przez Wydział Nauk Technicznych Węgierskiej Akademii Nauk oraz Węgierskie Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników.

Wszystkie referaty (119), zostały opublikowane w języku angielskim w dwu tomach materiałów konferencyjnych (962 strony), pod redakcją profesorów László Kisbocskói oraz Ákos Szabó, (Proceedings of the Eighth Conference on Fluid Machinery, Vol. 1 and 2, Akadémiai Kiadó, Budapest 1987).

Organizatorzy Konferencji dopuścili do prezentacji prace o następującej tematyce:

- przepływ cieczy idealnej oraz cieczy rzeczywistych przez palisady łopatkowe,
- warstwy przyścienne,
- przepływy wielofazowe, mieszanie,
- kavitacja, erozja kawitacyjna, szum kawitacyjny, fale uderzeniowe,
- pompy wyporowe,
- turbiny wodne,
- wentylatory i sprężarki osiowe,
- wentylatory, pompy i sprężarki odśrodkowe,
- uszczelnienia,
- rozgałęzienia sieci i systemy rozdzielcze,
- strumienice.

Obrady odbywały się w Pałacu Kongresowym Węgierskiej Akademii Nauk na sesjach plenarnych. Odbyło się 12 Sesji Plenarnych. Po każdej Sesji przewidziano czas na dyskusję.

W trakcie obrad plenarnych uczestnicy z Polski przedstawili 25 referatów. Była to po gospodarzach najliczniejsza grupa uczestników. Węgrzy (28 referatów) i Polacy (25 referatów) prezentowali 50% materiału konferencyjnego. Konferencja uzyskała nieoficjalną nazwę Węgiersko-Polską.

Uczestnicy z Polski przedstawili następujące referaty szczegółowe:

- 1 — Adámkowski A. — Waterhammer reduction in the delivery pipe of a hydraulic machine by means of flow control.
- 2 — Burka E. S., Aerts K. — Dynamics of a laser pulse generated vapour-gaseous bubble.
- 3 — Burka E. S., Ciana W. — An approximate method determining volumetric losses in radial clearance of a gear pump.

- 4 — Burka E. S., Wilamowska M. — Numerical analysis of a liquid flow in radial clearance.
- 5 — Chmielniak T., Kosman G., Witkowski A., Rusin A. — Basic constructional problems of high-temperature fans and examples of their solution.
- 6 — Dzida M. — Experimental investigation of the distribution and the pulsation of temperature of a gas stream at the gas turbine inlet in the stationary regime.
- 7 — Fortua S. — Investigations of centrifugal fans having discontinuous characteristics with hysteresis.
- 8 — Jędrzysek J. — The vorticity method design for the modelling of rotor — stator interaction.
- 9 — Korczak A., Lamboj J. — Oscillation of axial force in the centrifugal pump working in cavitation.
- 10 — Kosowski K. — The effect of the degree of reaction and other design parameters on the optimum value of the nozzle outlet angle in turbine stages.
- 11 — Nałęcz T. — Experimental determination of volumetric coefficient of flow intensity through regulatory clearances of a variable section.
- 12 — Ożóg M. — Investigations of volumetric rate of liquid flow through properly configured seal of shaft terminals.
- 13 — Pakula G., Rduch J. — Laminar outward flow in a gap between rotating discs.
- 14 — Perycz S. — Estimation of the optimum velocity ratio of the last stage of great output condensing turbine.
- 15 — Piątkowski R. — Flow losses in blower centrifugal impellers.
- 16 — Plutecki J., Wiśniewski P. — Influence of the selected properties of oil on cavitation process.
- 17 — Pronobis-Prońska A. M. — Unsteady flow in rotating cascades of profiles.
- 18 — Rohatyński R. — On representation of potential velocity fields by various singularities.
- 19 — Rokita J. — Experimental estimation of the operating parameters of free-flow pumps with the increased specific work.
- 20 — Sentek J., Gniewek B., Odziewa B. — Noise generated by centrifugal fans.
- 21 — Steller J. — On prediction of Kaplan turbine performance and cavitation characteristics.
- 22 — Steller K. — On molecular metals applicability to the repair of cavitation-damaged hydraulic machines.
- 23 — Steller K., Reymann Z. — Some test results on Bánki turbine.
- 24 — Walczak J. — Velocity distributions and tangential stresses on the wall of a three-dimensional turbulent boundary layer in a parallel-disk vanelles diffuser.
- 25 — Zieliński A. — Recording of blade shape of fluid-flow machines.

W dyskusji końcowej wysoko oceniono materiał prezentowany przez referentów. Uznano za znaczący fakt, że coraz więcej młodych początkujących pracowników naukowo-badawczych, angażuje się w prace badawcze z zakresu teorii i badań doświadczalnych maszyn przepływowych.

Konferencja była doskonale zorganizowana. Językami konferencyjnymi był język angielski, niemiecki, rosyjski i węgierski.

Wygłaszane referaty w wybranym języku były bieżąco tłumaczone na wszystkie pozostałe języki konferencyjne. Dotyczyło to również dyskusji.

W drugim dniu Konferencji Przewodniczący Stowarzyszenia Węgierskich Inżynierów Mechaników i jednocześnie Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji Profesor József J. Varaga podejmował uczestników Konferencji kolacją w salach Hotelu Gellerta.

Kolejna IX Międzynarodowa Konferencja Maszyn Przepływowych odbędzie się w Budapeszcie w 1990 roku.